

19.11.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen Työterveyshoitajaliiton lausunto työterveyshuoltolain 3 §:n muuttamista STM004:00/2020

Esitys työfysioterapeuttien muuttamisesta työterveyshuollon ammattihenkilöiksi ei Suomen Työterveyshoitajaliiton mielestä edistä työterveyshuollon laadun ja sisällön kehittymistä vaikuttavampaan suuntaan, kun järjestämisvastuussa ja työterveyshuollon toteuttamisessa on maassamme edelleen niin huomattavia puutteita.

Suomessa on edelleen puutteita työterveyshuollon kattavuudessa, sillä noin 8 % työnantajista ei järjestä työterveyshuoltoa työntekijöilleen, ja työelämän ulkopuolella olevien työkäisten terveydenhuollon toimivuudessa on haasteita. Suomen Työterveyshoitajaliiton mielestä työterveyshuollon lakimuutosten tulisi ensisijaisesti tukea lainmukaisen työterveyshuollon toteutumista kaikilla suomalaisilla työpaikoilla.

Suomen Työterveyshoitajaliiton mielestä ei niinkään ole olennaista mikä ammattiryhmä ja millä statuksella työterveyshuollon palvelut yritykselle tuotetaan, kunhan palvelut toteutuvat lain- ja tarpeenmukaisesti. Esitys työfysioterapeuttien muuttamisesta työterveyshuollon ammattihenkilöiksi ei liiton mielestä edistä työterveyshuollon laadun ja sisällön kehittymistä vaikuttavampaan suuntaan. Työterveyshuollon järjestämisen hinta työnantajalle on lähes kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Huolena on, että työfysioterapeuttien lisääminen työterveyshuollon ammattihenkilöiden joukkoon lisää perusteettomasti asiakasorganisaatioiden työterveyshuollon toteuttamisesta syntyviä kustannuksia.

Huolemme on, että asiantuntijoiden lisääntyvä käyttö, ilman asianmukaisia työterveyshuollon tarvetta arvioivia lakisääteisiä prosesseja ja niiden valvontaa, ei tue työterveyshuollon sisällön ja laadun kehittymistä. Työterveyshuollossa on edelleen paljon tekemätöntä työtä ja laatupuutteita, joihin esitetty lakimuutos ei Suomen Työterveyshoitajaliiton mukaan tuo parannusta. Työterveyshuollon kustannukset tulisivat kasvamaan ja huolenamme on, että työterveyshuollon ydinprosessien toteutumisessa tulee olemaan suurempia puutteita tulevaisuudessa, kuin mitä tällä hetkellä on nähtävissä, koska korvausjärjestelmä ei riittävästi ohjaa yhteistyötä.

Asiakasorganisaation työterveyshuollon tarpeiden arvioiminen toteutuu työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiakasorganisaation ja heidän toimielintensä kanssa yhteistyössä. Nykyisillä ammattihenkilöillä, työterveyshoitajilla ja työterveyslääkäreillä, on tähän terveydenhuollon laaja koulutustausta ja kattava osaaminen. Näiden asiakasorganisaatioiden selvitettyjen tarpeiden tulisi liiton mielestä jatkossakin ohjata toimintaa ja yhteistyötä. Nykyisen työterveyshuoltolain mukaan työterveyshuollon ammattihenkilöt arvioivat tarpeen työterveyshuollon asiantuntijoiden käytölle, ja siten olisi mahdollista hyödyntää työfysioterapeuttien ja muiden asiantuntijoiden osaamista nykyistä

enemmän. Muutosta tämänhetkiseen toimintakulttuuriin voitaisiin pyrkiä saamaan aikaan esimerkiksi ohjeilla, suosituksilla tai muilla vastaavilla keinoilla.

Suomen Työterveyshoitajaliiton mielestä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden asemaan lain näkökulmasta ei tarvita muutoksia ja mikäli sellaisia harkittaisiin, tulisi muutos ulottaa kaikkiin työterveyshuollossa toimiviin asiantuntijoihin (työpsykologian, työhygienian, sosiaalialan, ergonomian, teknisen, maatalouden, työnäkemisen, ravitsemuksen, puheterapian, tai liikunnan alan soveltuva korkeakoulu tai muun vastaavan alan aikaisemman ammatillisen tutkinnon lisäksi vähintään kahden opintopisteen laajuinen työterveyshuollon koulutus). Näin ollen työpaikoilla olisi käytössään laaja-alainen asiantuntemus työterveyshuollon toteuttamiseen, mikäli ammattihenkilö-asiantuntija -asetelma koetaan toimimattomaksi työterveysyhteistyön näkökulmasta. Nykyisen lainsäädännön puitteissa on jo monia mahdollisuuksia moniammatilliseen yhteistyöhön, ja siksi sääntelyn säilyttämistä ennallaan voidaan arvioida yhtenä mahdollisena toteuttamisvaihtoehtona. Ja parhaana sellaisena.

Suomen Työterveyshoitajaliitto esittää, että työterveyshuollon ammattihenkilöistä ja asiantuntijasta annetut säädökset pidetään ennallaan ja tämän lisäksi ”matalan kynnyksen palvelujen” kokeilujen käynnistäminen, kuten työfysioterapeuttien suoravastaanotto toiminta, voisi olla vaikuttavuuden parantamisen näkökulmasta kestävämpi ratkaisu. Mielensterveyssyistä johtuvat sairauspoissaolot ja ennen aikaiset eläköitymisen ovat nousseet vuosi vuodelta. Aivotyön kuormitus on kasvanut ja toisaalta ergonomia parantunut ja työn fyysiset kuormitustekijät vähentyneet. Näkisimme tarvetta enemmän työterveyspsykologien työpanoksen kasvattamiselle työterveyshuollossa tällä hetkellä.

Kannatamme ammattihenkilölain pitämistä ennallaan. Sen sijaan Suomen Työterveyshoitajaliitto esittää kansallisia laatutavoitteita asetettavan ja lainsäädäntöuudistamista edistettävän työterveyshuollossa tavoitteinaan:

1. Työterveyshuollosta oikeus kaikille työkäisille, myös työstä poissaoleville (yksilölliseen palvelutarvearvioon perustuva)
2. Työpaikkojen työpaikkaselvitysten kansallinen toteutumistasetavoite 100 % (valvonta)
3. Esiselvitys tulisi asettaa lakisääteiseksi työterveyshuollon sopimusta solmittaessa tai uusittaessa (lainsäädäntömuutos)
4. Terveystarkastuksia ei tulisi toteuttaa ilman, että ne perustuvat työpaikkaselvitykseen ja siinä arvioituun, kohdennettuun tarpeeseen (korvausjärjestelmämuutos)
5. Työsuojelun ja työpaikan yhteistyötahojen kanssa yhteistyöhön tulisi olla velvoite (lainsäädäntömuutos)
6. Ohjaus- ja neuvonta yksilöille ja ryhmille työkyvyn tuki ja työllistyminen kärjessä (lainsäädäntömuutos)
7. Toiminnan raportoinnin kehittäminen kansallisesti – työterveyshyödyt – mittaristo ja sen seuranta suoritteiden seurannan sijasta (lainsäädäntömuutos)

Työterveys2025 -tavoitteiden valossa lakiuudistukselle olisi tarvetta, jotta työkykyvaikutuksia saadaan. Yhteiskuntakehitys vaikuttaa olevan nopeampaa, kuin työelämän lainsäädännön uudistamistyön eteneminen. Mielensterveyslähtöiset sairauspoissaolot haastavat suomalaisten työkykyä yhä enemmän. Tarvitaan koko terveydenhuollon toimien yhteisvaikuttavuutta, jotta

terveyden- ja toimintakyvyn ylläpitämisessä onnistutaan. Työterveyshuollon osalta uudistamistyö tulisi käynnistää sote-palveluiden saumattomuuden näkökulmasta käsin.

Helsingissä 19.11.2020

Pilvi Österman
Puheenjohtaja

Eve Becker
Järjestöpäällikkö

Suomen Työterveyshoitajaliitto ry
Mikonkatu 8 A, 8. krs
00100 Helsinki
www.stthl.fi